

Rarița MIHAIL¹
Diana PALADI²

PERCEPȚII ȘI ATITUDINI ALE CETĂȚENILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA CU PRIVIRE LA DUBLA CETĂȚENIE

Perceptions and Attitudes of Republic of Moldova's Citizens with regard to Double Citizenship

Abstract: The republic of Moldova can be considered a state whose legitimacy is conferred by its capacity to create general well-being for its citizens. Otherwise, Moldovan citizens might search for well-being, and getting double citizenship might be a step in this direction. The aim of this study is to identify a possible correlation between getting a double citizenship in the Republic of Moldova and the current living conditions at national level, and whether getting double citizenship leads to a rise in the migration of Moldovan citizens.

Keywords: citizenship, well-being, migration, double citizenship

Introducere

În Republica Moldova există numeroase discuții și controverse cu privire la semnificațiile actualei pluralități de cetățenii din această țară. Având în vedere și disputele cu privire la statul moldovenesc, problema rolului cetățeniei în construcția statului merită o atenție specială.

Într-o societate democratică, cetățenia este un instrument de o importanță vitală atât pentru stat, cât și pentru oameni, mai ales din perspectiva importanței acesteia în asigurarea unui echilibru social și a unei armonii care să le facă viața suportabilă cetățenilor săi. Republica Moldova este un stat relativ tânăr, cu destule probleme în eforturile sale de construcție a statalității, fapt dovedit de istoria scurtă pe care a parcurs-o în ultimele decenii. Statele desprinse din fosta URSS au resimțit din plin conflictul identitar, dublat și de conflicte etnice – rezultate ale fostei politici

¹ Associate Professor, "Dunărea de Jos" University of Galați, Romania, Faculty of History, Philosophy and Theology, Romania. Corresponding author: Rarita_Mihail@ugal.ro.

² Student, Sociology Field, "Dunărea de Jos" University of Galați, Romania, Faculty of History, Philosophy and Theology, Romania.

staliniste a maximei complicații etnice de redesenare a statelor sovietice în alte spații decât cele etnice ale statelor ocupate (Chifu, 2005, p. 12).

După contestarea regimului sovietic din URSS, statul moldovenesc urmează să răspundă așteptărilor și aspirațiilor cetățenilor săi legate de realizarea unui stat cu o democrație autentică și cu un nivel ridicat de bunăstare colectivă și individuală. Neîndeplinirea sau, și mai rău, eșecul acestui deziderat riscă să afecteze însăși statalitatea moldovenească. Prin urmare, paradigma modernă a statului, obligat să garanteze construcția democrației și a condițiilor bunăstării, determină statalitatea moldovenească să se confrunte cu aceste provocări. Din acest motiv, Republica Moldova poate fi considerată un stat a cărui legitimitate este conferită de capacitatea sa de a crea bunăstare generalizată pentru cetățenii săi. Altfel, cetățenii moldoveni vor dori să caute bunăstarea în altă parte, iar dobândirea dublei cetățenii poate fi o cale în această direcție.

Odată cu dobândirea dublei cetățenii, moldovenii migrează peste hotarele țării, în special persoanele tinere care doresc, pe de o parte, să obțină mai multe beneficii materiale și, pe de altă parte, să scape de multiplele dificultăți cu care se confruntă actualmente Republica Moldova.

Ultimele decenii au adus evoluții semnificative la nivel global atât din punct de vedere economico-social, cât și politic, generând schimbări considerabile în domeniul migrației și impunând luarea în considerare a implicațiilor fenomenului. Deși migrația are consecințe pozitive și negative, cele din urmă implică o analiză aprofundată a fenomenului, mai ales că migrația contribuie la înrăutățirea și altor probleme de natură economică, socială, culturală sau politică.

Cetățenii moldoveni care aleg să migreze pentru muncă în străinătate provin din aproape toate orașele și satele Republicii Moldova, având vârste și ocupații diferite. În țările de destinație, aceștia muncesc în diferite domenii, precum construcțiile, agricultura, prelucrarea produselor agricole, transportul obștesc. De asemenea, cetățenii moldoveni se ocupă de îngrijirea bătrânilor, copiilor și invalizilor, lucrează în serviciile de deservire socială și distractivă, se ocupă de prestarea serviciilor sexuale etc. Motivul principal pentru care decid să migreze este că doresc să câștige mai bine decât în țara de origine. În cazul în care se află ilegal în țările de destinație, cetățenii moldoveni lucrează la negru pentru a avea condiții de viață mai bune în viitor. Din păcate, aceștia nu consideră că au vreun sprijin din partea structurilor statale, motiv pentru care nu au încredere decât în forțele proprii și în apropiații lor.

Fenomenul migrației a căpătat o amploare deosebită în Republica Moldova, mai ales odată cu proclamarea independenței statului. Această mare realizare a fost însoțită de un declin economic de lungă durată, de transformări economice, sociale, politice cu un impact negativ asupra

multor domenii ale vieții sociale. Fenomenul sărăciei a luat amploare, generând probleme diverse, dintre care amintim mai ales exodul masiv al populației active economic în afara granițelor țării.

Actualmente, nu este cunoscută amploarea fenomenului migraționist, fapt reclamat de societatea civilă, iar datele statistice nu reflectă dimensiunile acestui fenomen în Republica Moldova. Migrarea cetățenilor moldoveni este agravată și de alte probleme legate de țările de destinație și mișcarea forței de muncă; de încălcarea drepturilor umane ale moldovenilor plecați în afara granițelor; de pătrunderea în țară, în condiții ilegale, a străinilor; de tranzitarea în mod ilegal a teritoriului Republicii Moldova; de traficul ilegal de ființe umane; de înrăutățirea situației infracționalității pe teritoriul Republicii etc. Procesele migratorii au o influență directă atât asupra situației sociale, economice și demografice din țară, cât și asupra stabilității și securității statului.

Prin urmare, fenomenul migrației din Republica Moldova poate fi apreciat ca un proces de o complexitate ridicată, determinat istoricește, și care influențează semnificativ evoluția societății ca urmare a mobilității accentuate a populației. În plus, migrația pentru muncă în străinătate este un fenomen dihotomic întrucât antrenează atât avantaje, cât și dezavantaje de ordin economic, politic, social și cultural.

Obiectivul general al cercetării. Fundamentare teoretică

Scopul acestui studiu este de a identifica dacă există o corelație între dobândirea dublei cetățenii în Republica Moldova și condițiile de trai prezente la nivelul țării, și dacă dobândirea dublei cetățenii determină o creștere a fenomenului migrator, care implică cetățenii moldoveni.

Unul dintre cei mai importanți factori care poate explica pluralitatea de cetățenii în Republica Moldova este dorința oamenilor din această țară de a obține cetățenia română. Unii dintre ei urmăresc astfel să-și afirme identitatea, în timp ce alții sunt interesați de oportunitățile pe care le oferă cetățenia română: fie un nivel de trai considerabil mai ridicat în România, fie statutul de cetățean european, cu drepturile și responsabilitățile aferente acestuia. În literatura de specialitate se precizează că persoanele pot avea anumite competențe sau înlesniri pentru anumite acțiuni, ca o consecință a statutului lor (Barbalet, 1998, p. 39).

În mod evident, motivațiile cetățenilor moldoveni sunt legitime și în acord cu drepturile și libertățile omului. Din perspectiva reglementărilor internaționale, autoritățile române sau cele moldovenești nu pot aduce atingere sau să stabilească limite în exercitarea drepturilor și libertăților. Ca atare, cetățenii moldoveni au dreptul de a beneficia de standardele consacrate în tratatele internaționale, inclusiv de oportunitatea de a dobândi cetățenia română, în condițiile îndeplinirii legilor statului român.

În plus, autoritățile române au obligația de a oferi cetățenilor moldoveni, fără nicio discriminare, condiții de acces pe teritoriul său, dreptul la domiciliu stabil și la cetățenie. Această obligativitate este în acord cu Declarația Universală a Drepturilor Omului care, în articolul 15, consacră dreptul la cetățenie în termenii următori: *Orice om are dreptul la o cetățenie. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa sau de dreptul de a-și schimba cetățenia* (Preda Mătășaru, 2003, pp. 176-177).

Prin urmare, statul român are și obligația de a administra procedurile de dobândire a cetățeniei române, astfel încât să corespundă cu standardele europene și internaționale în domeniul cetățeniei. Iar aceste proceduri de dobândire a cetățeniei române nu ar trebui interpretate ca un pericol pentru statalitatea Republicii Moldova. La un astfel de pericol se referă mai ales cei care promovează „moldovenismul” ca proiect etno-identitar, folosindu-se abil de confuzia dintre „cetățenie” și „identitate etnică”, care circulă și dincolo de Prut (Dungaciu, 2005, p. 84).

Obiectivele specifice ale cercetării:

- identificarea factorilor care determină dorința de dobândire a dublei cetățenii în rândul moldovenilor;
- determinarea avantajelor și dezavantajelor privind dubla cetățenie;
- analizarea dificultăților percepute în vederea dobândirii dublei cetățenii;
- studierea așteptărilor cetățenilor Republicii Moldova în urma dobândirii dublei cetățenii.

Ipoteze:

- teoretice;
- de lucru.

Ipoteza teoretică de la care pleacă cercetarea de față: există mai mulți factori care determină cetățenii Republicii Moldova să-și dorească obținerea dublei cetățenii.

Ipoteze de lucru:

- cu cât situația lor financiară este mai scăzută, cu atât cetățenii doresc să aibă condiții de trai mai bune, apelând la obținerea dublei cetățenii;
- dacă cetățenii Republicii Moldova nu au un loc de muncă în țara lor, atunci vor dori mai intens să obțină dubla cetățenie;
- cu cât cetățenii Republicii Moldova se simt nedreptățiți / ignorați de autorități, atunci aceștia vor dori să devină cetățeni ai României / să migreze în alte țări.

Populația cercetării

În cercetarea de față privind percepția cetățenilor Republicii Moldova în legătură cu dobândirea dublei cetățenii, populația cercetării este reprezentată de locuitorii orașului Cahul și ai satului Slobozia Mare, care au obținut deja cetățenia română. Populația supusă cercetării provine din medii de reședință diferite, atât din mediul urban cât și din cel rural, fiind alcătuită din persoane de vârste diferite.

Limitele cercetării empirice

Cercetarea empirică realizată pe bază de chestionar are o serie de limite determinate, în primul rând, de rigiditatea relației dintre cercetător și respondenți prin aplicarea unui chestionar formalizat. Această formalizare a chestionarului prin construcția de întrebări cu răspunsuri precodificate este impusă de cerința prelucrării rapide a datelor. Această limită am încercat să o atenuăm prin asigurarea posibilității respondenților de a răspunde liber la unele întrebări.

O altă limită este determinată de capacitatea respondenților de a aprecia obiectiv evenimentul cercetat. Dar sentimentele, resentimentele, prejudecățile respondenților și nivelul intelectual al fiecăruia pot influența într-o măsură mai mare sau mică adevărul despre fenomenele studiate, iar răspunsurile celor intervievați pot fi afectate de situația lor experimentală.

Un alt factor de distorsiune poate fi reprezentat de chestionar, care cuprinde unele întrebări generale, ceea ce permite într-o oarecare măsură o cercetare a problemei în ansamblu, și nu în detaliu.

O altă limită este faptul că cercetarea în cauză nu este reprezentativă, rezultatele fiind valabile doar pentru eșantionul cercetat, respectiv persoane din orașul Cahul și satul Slobozia Mare.

Eșantionarea neprobabilistică prin metoda „bulgărelui de zăpadă”

Metoda de eșantionare specifică acestei cercetări este eșantionarea non-probabilistică deoarece probabilitatea sau șansa unui membru al populației selectate de a fi ales în eșantion nu poate fi determinată, iar ca procedeu al acesteia, am utilizat selecția în lanț prin aplicarea metodei „bulgărelui de zăpadă”.

Instrumentele de lucru. Chestionarul. Interviuul

Pentru obținerea datelor primare am folosit metoda *anchetei prin chestionar*. Am ales această metodă datorită flexibilității și avantajelor sale, pentru că necesită o durată mai scurtă de interviuare și de prelucrare a datelor. Chestionarul este un instrument de cercetare cantitativ, pe baza căruia vor fi colectate datele de la populația cercetată. Acesta a fost aplicat cetățenilor care au dobândit cetățenia română, fiind completate un număr

de 60 de chestionare. Chestionarul are 23 de itemi, cuprinzând întrebări factuale (cele de identificare, precum genul, vârsta, mediul de rezidență, statutul ocupațional, nivelul de instruire), întrebări închise, întrebări semi-deschise și întrebări cu răspuns liber, cu scopul de a afla care sunt percepțiile cetățenilor orașului Cahul și a celor din Slobozia Mare privind dubla cetățenie.

Chestionarul începe cu câteva întrebări simple, de acomodare a subiectului cu tematica cercetării. Urmează întrebări mai dificile, care au fost plasate în partea de mijloc a chestionarului, intercalate cu întrebări ușoare, cu scopul de a nu obosi subiectul și de a preîntâmpina un eventual refuz de a răspunde sau de a oferi informații de slabă calitate

Chestionarul este structurat pe următoarele dimensiuni:

1. Factorii care i-au influențat pe cetățenii Republicii Moldova să-și dorească obținerea dublei cetățenii.
2. Satisfacția obținută în urma obținerii cetățeniei românești.
3. Informații privind migrația.
4. Avantajele cetățenilor Republicii Moldova după obținerea dublei cetățenii.
5. Date de identificare.

Interviul este una dintre cele mai aplicate metode de cercetare, utilizat în științele sociale, dar și în desfășurarea diverselor activități profesionale. Acesta reprezintă o tehnică de investigație științifică, aplicat în scopul cunoașterii sociologice. Este un instrument de cercetare calitativ.

Interviul a fost conceput cu scopul de a afla percepțiile cetățenilor din Republica Moldova care încă nu au dobândit cetățenia română despre efectele pe care le poate avea asupra țării obținerea în exces a cetățeniei române. Au fost aplicate 6 interviuri acestor cetățeni, dintre care 4 provin din mediul rural și 2 din mediul urban, cu ajutorul unui ghid de interviu structurat.

Ghidul de interviu a fost structurat pe următoarele dimensiuni:

- Date de identificare.
- Opinii generale privind dubla cetățenie.
- Efecte ale dobândirii în masă a dublei cetățenii.
- Recomandări privind problemele apărute în urma dobândirii cetățeniei române.

Prelucrarea și interpretarea datelor chestionarului

Întrebarea 1. *În afară de cetățenia moldovenească, ce altă cetățenie dețineți?*

Eșantionul cuprinde 60 de persoane, de aceea persoanele care au răspuns „cetățenia română” au continuat să fie interviuate.

Privitor la dificultățile demersurilor pe care respondenții le-au întâmpinat pentru dobândirea dublei cetățenii, prezentate în **Fig. 1**, situația se prezintă în felul următor: 56% (30 persoane) consideră că demersurile pe care le-au întreprins în scopul dobândirii dublei cetățenii au fost foarte dificile, 43,3 % (26 persoane) consideră că aceste demersuri au fost dificile, iar 6,7% (4 persoane), puțin dificile.

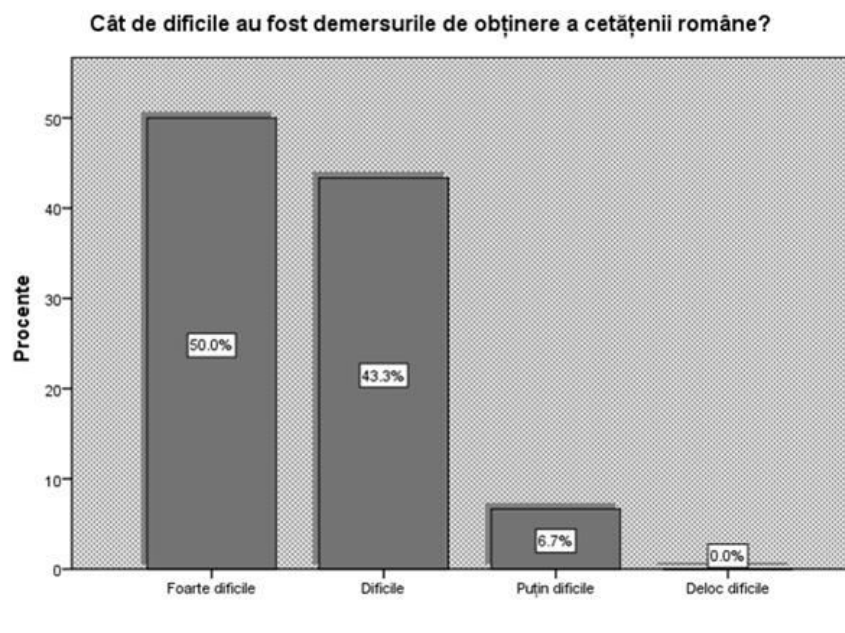

Fig.1. Dificultatea demersurilor întreprinse de cetățeni

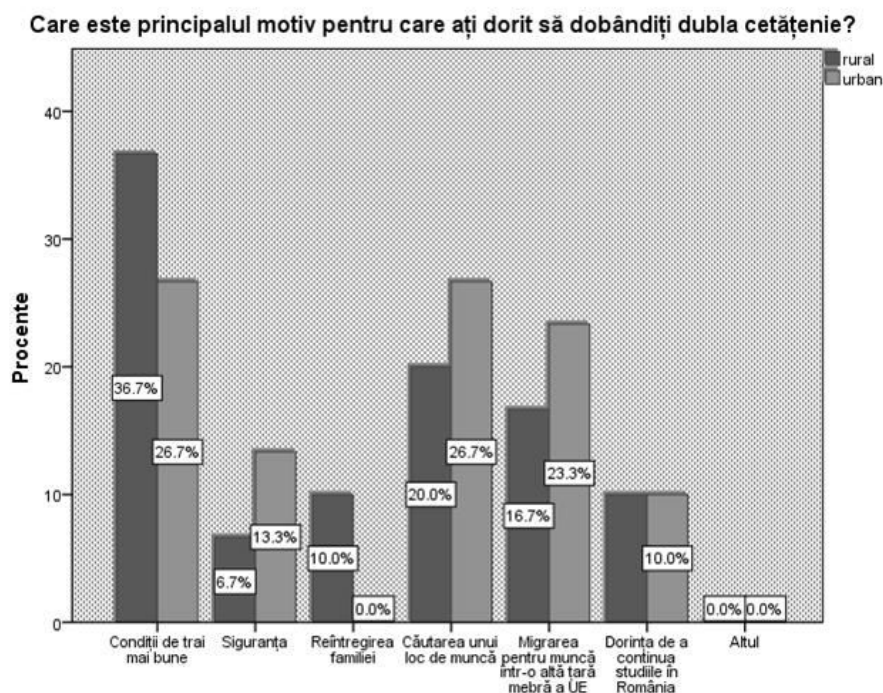

Fig. 2. Principalul motiv pentru care cetățenii și-au dorit să obțină dubla cetățenie

Această întrebare din chestionar face referire la ceea ce îi determină pe respondenți să își dorească să dobândească dubla cetățenie.

În Fig. 2, putem observa faptul că cel mai important motiv care i-a determinat pe respondenți, atât din mediul rural cât și din mediul urban, să-și dorească dobândirea dublei cetățenii este dorința de a avea condiții mai bune de trai, respectiv 36,7% (11 persoane) și 26,7% (8 persoane).

Lipsa locurilor de muncă este o problemă destul de gravă în Republica Moldova, această problemă fiind prezentă în ambele medii. Cu toate că în mediul urban este mai puțin dificil pentru cetățenii moldoveni să-și găsească un loc de muncă, aceștia nu-și doresc să lucreze pentru salarii mici, de aceea sunt permanent în căutarea unui loc de muncă.

În mediul rural lucrurile sunt puțin diferite, pentru că instituțiile și întreprinderile în care se poate munci sunt puține, majoritatea cetățenilor se ocupă cu agricultura de subsistență. Astfel, un alt motiv care a influențat în mare măsură dorința cetățenilor de a dobândi dubla cetățenie este și căutarea unui loc de muncă: 20% (6 persoane) din mediul rural și 26,7% (8 persoane) din mediul urban.

Migrarea liberă în țările membre UE a fost de asemenea una dintre dorințele pentru care populația a optat pentru dobândirea dublei cetățenii:

16,7% (5 persoane) din mediul rural și 23,3% (7 persoane) dintre respondenții din mediul urban își doresc să migreze într-o altă țară a UE în vederea găsirii unui loc de muncă. Printre motivele care i-au făcut pe moldoveni să ia decizia de a obține cetățenia română se află siguranța și reîntregirea familiei.

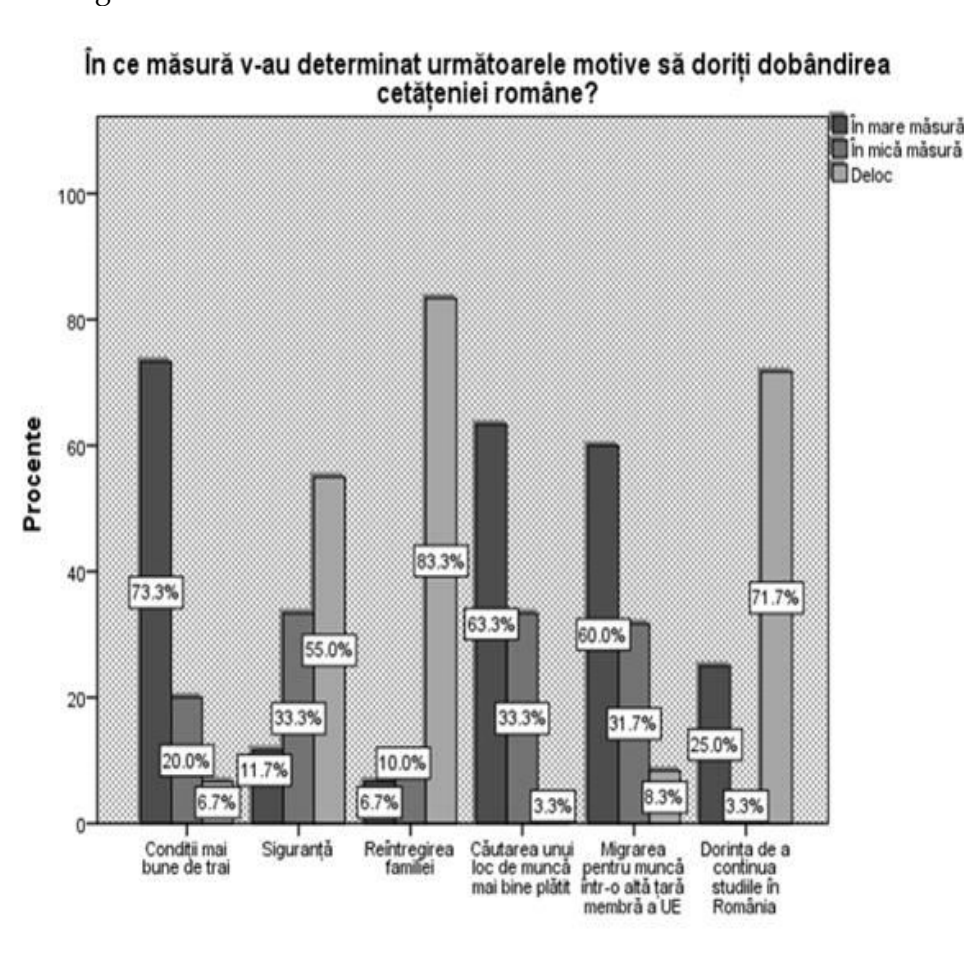

Fig. 3. Importanța motivelor

Referitor la procentajul în care un motiv sau altul a contribuit la dorința de a dobândi dubla cetățenie, lucrurile se prezintă astfel: condițiile de trai mai bune pe care emigrantul le-ar găsi în țara de destinație - 73,3%, adică 44 dintre cele 60 de persoane care au răspuns la chestionar; căutarea unui loc de muncă mai bine plătit a influențat, de asemenea, în foarte mare măsură dorința de a dobândi cetățenia română - 63,3% (38 persoane). Un procent de 60% dintre respondenți au ales migrația pentru muncă într-o altă țară membră UE ca factor care a influențat în mare măsură alegerea lor. Motivele care nu au influențat deloc intenția de a obține dubla cetățenie

Analele Universității Dunărea de Jos din Galați, Fasc. XX, Sociologie, nr. 12, 2017, pp. 5-33.

sunt dorința de a continua studiile în România 71,7% (43 persoane) și reîntregirea familiei 83,3% (50 persoane).

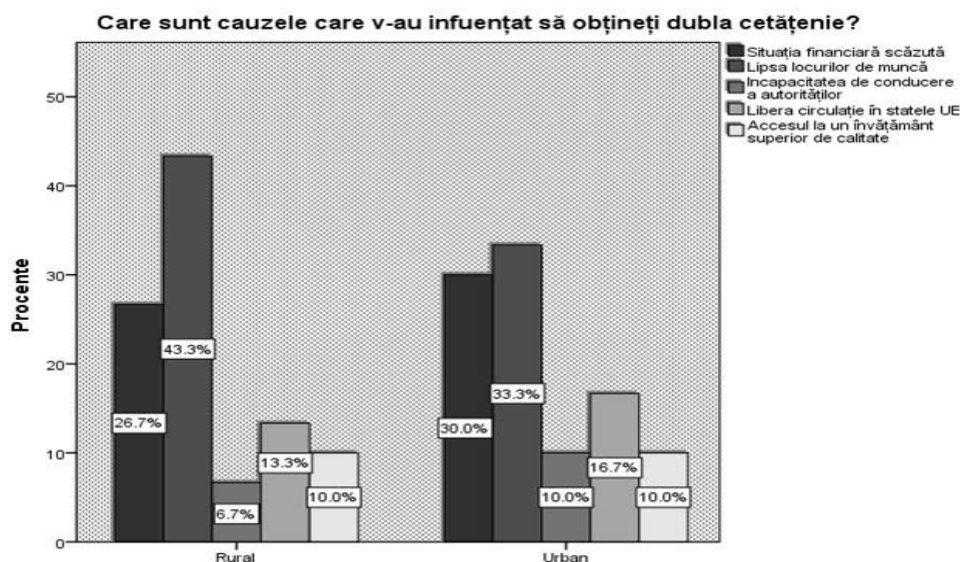

Fig. 4. Cauzele ce i-au determinat pe cetățeni să dorească dubla cetățenie

Conform Fig. 4, problema majoră cu care populația se confruntă este lipsa locurilor de muncă, atât persoanele din mediul rural cât și cele din mediul urban au optat pentru cetățenia română din cauza acestui neajuns pe care ei îl resimt în fiecare zi. Avem următoarea situație: 43,3% (13 persoane) dintre respondenții cu domiciliul în mediul rural și 33,3% (10 persoane) dintre respondenții cu domiciliul în mediul urban au fost determinați să facă toate demersurile pentru obținerea dublei cetățenii din cauza locurilor de muncă insuficiente.

Criza economică în care se află Republica Moldova se resimte foarte tare la nivelul cetățenilor, de aceea un factor la fel de important în vederea dobândirii dublei cetățenii îl reprezintă situația financiară scăzută la nivel de comunitate, astfel 26,7% (8 persoane) dintre respondenții cu reședința în mediul rural, respectiv 30% (9 persoane) dintre respondenții din mediul urban au ales acest factor ca fiind unul foarte important în dobândirea cetățeniei române.

Un alt factor determinant al dobândirii cetățeniei îl constituie obținerea dreptului la libera circulație în statele UE, incluzând călătoriile, locurile de muncă disponibile în țările membre UE, oportunitățile de dezvoltare personală pe care le oferă acestea, niveluri de trai ridicat etc. În același timp, câștigurile mari obținute peste hotare influențează în mare

măsură decizia moldovenilor de a dobândi cetățenia română. 13,3% (4 persoane) dintre respondenții din mediul rural și 16,7% (5 persoane) din mediu urban au dorit să obțină dubla cetățenie datorită libertății cu care se poate pleca în statele UE, deoarece cu pașaportul Republicii Moldova se poate pleca în statele Uniunii Europene doar pe o perioadă de 3 luni, perioadă în care poți fi doar în vizită sau în călătorie.

Un procent de 10% (3 persoane) dintre respondenții din mediul rural și 10% (3 persoane) din mediul urban sunt de părere că accesul la învățământul superior de calitate este relevant în momentul în care aleg să dețină dubla cetățenie și, nu în ultimul rând, un procent de 6,7% (2 persoane) din mediul rural și 10% (3 persoane) din mediul urban afirmă că incapacitatea de conducere a autorităților îi determină să își dorească să plece într-un stat în care autoritățile publice își exercită atribuțiile în beneficiul cetățenilor.

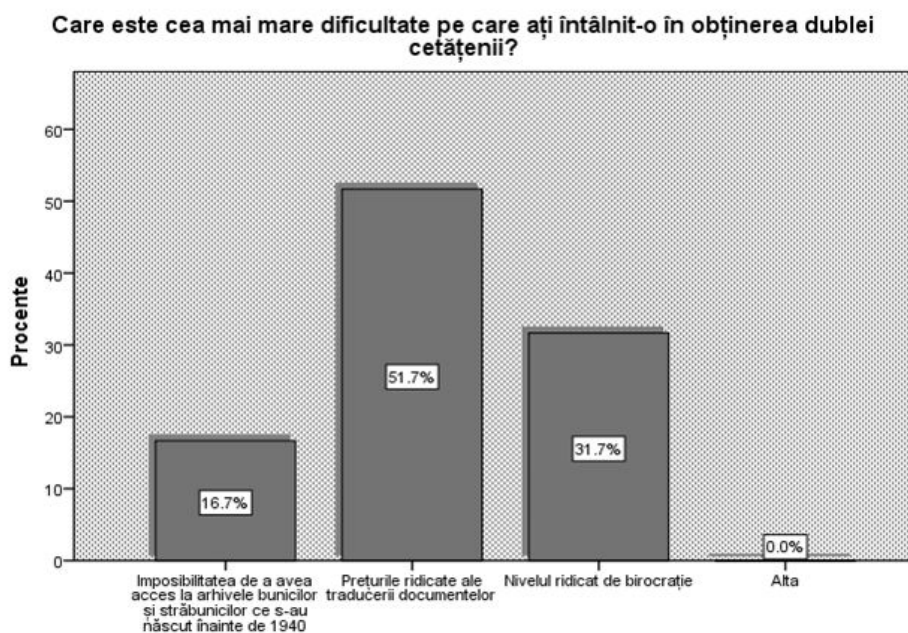

Fig.5. Dificultățile întâmpinate de cetățeni în dobândirea dublei cetățenii

În ceea ce privește dificultatea majoră pe care au întâmpinat-o respondenții în cadrul demersului pentru dobândirea dublei cetățenii, procentajul cel mai ridicat, de 51,7% (31 persoane), a fost reprezentat de prețurile ridicate ale traducerii documentelor, urmat de nivelul ridicat de birocrație, într-un procentaj de 31,7% (19 persoane), și, nu în ultimul rând, imposibilitatea de a avea acces la arhivele bunicilor și străbunicilor care s-au născut înainte de 1940, într-un procentaj de 16,7% (10 persoane).

Următoarea întrebare face referire la gradul de mulțumire al respondenților față de conducerea existentă în Republica Moldova, aceștia răspunzând după cum urmează în **Fig. 5**: 78,3% (47 persoane) afirmă că sunt foarte nemulțumiți de conducere, fiind foarte indignați de corupția existentă în Republică și de faptul că autoritățile le ignoră complet părerile, 20% (12 persoane) sunt nemulțumiți și doar o persoană se declară mulțumită de conducerea existentă în Republica Moldova întrucât oricine va veni la conducere, lucrurile nu se vor schimba.

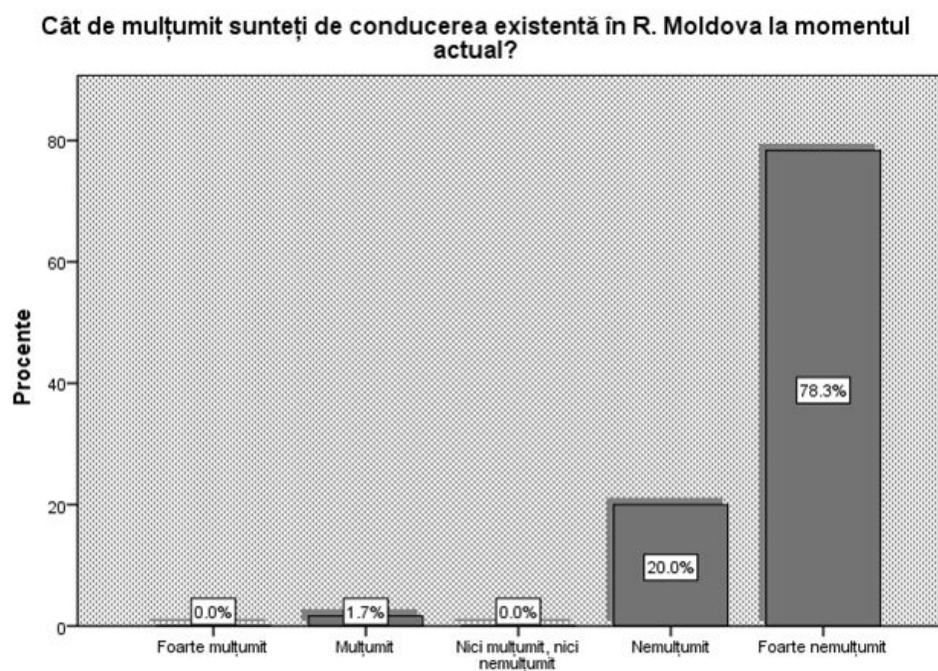

Fig. 5. Gradul de mulțumire privind conducerea existentă în R. Moldova

Referitor la dorința de migrare către o altă țară a UE, lucrurile se prezintă astfel: 55% (33 persoane) sunt hotărâte să migreze către o altă țară a UE. Constatăm că un factor determinant al emigrării îl reprezintă creșterea calității vieții migrantului, în special în privința veniturilor, a locurilor de muncă disponibile, a nivelului de trai ridicat etc. În același timp, veniturile mari câștigate peste hotare influențează în mare măsură decizia de a pleca la muncă în alte state. Deși banii trimiși de migranți acasă (remitențe) au un rol pozitiv întrucât contribuie la ridicarea nivelului de trai al familiei migrantului, 40% (24 persoane) dintre respondenți nu doresc să migreze spre o altă țară a UE, în timp ce 5% (3 persoane) nu știu sau nu au dorit să răspundă la această întrebare.

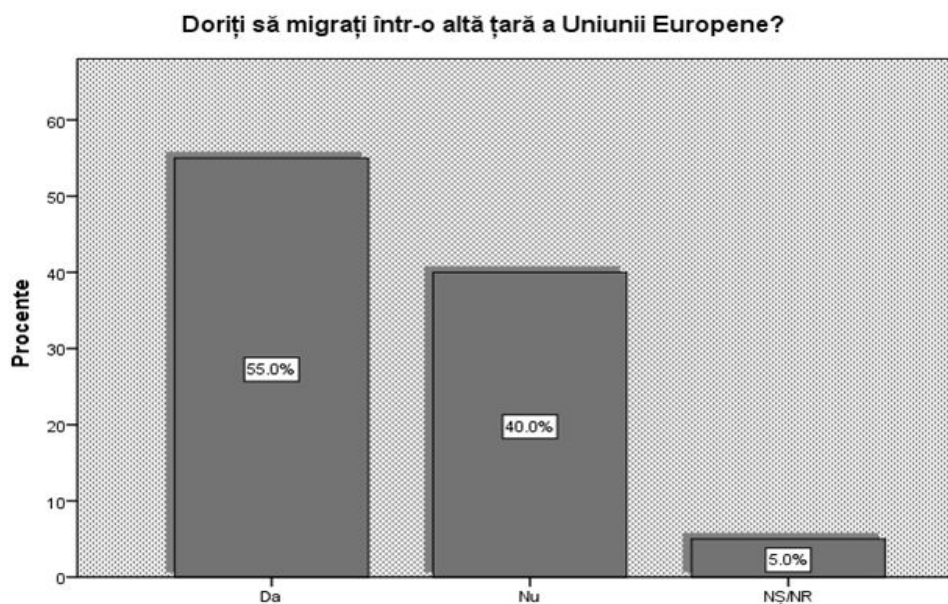

Fig. 6. Dorința de a migra în altă țară

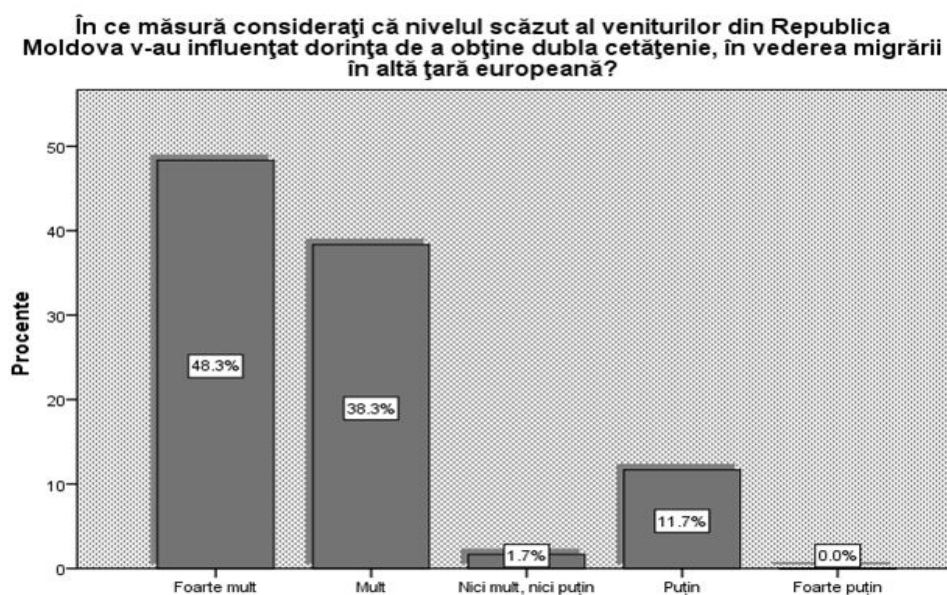

Fig. 7. Influența nivelului scăzut al veniturilor în intenția de a dobândi dubla cetățenie

Conform Fig. 7, nivelul scăzut al veniturilor din Republica Moldova se dovedește a avea o importanță sporită în influențarea dorinței de dobândire a dublei cetățenii, astfel că respondenții care au completat *Analele Universității Dumărea de Jos din Galați, Fasc. XX, Sociologie, nr. 12, 2017, pp. 5-33.*

chestionarul apreciază că acest lucru i-a influențat foarte mult (48,3%) și mult (38,3%) în decizia de a efectua toate demersurile pentru obținerea dublei cetățenii.

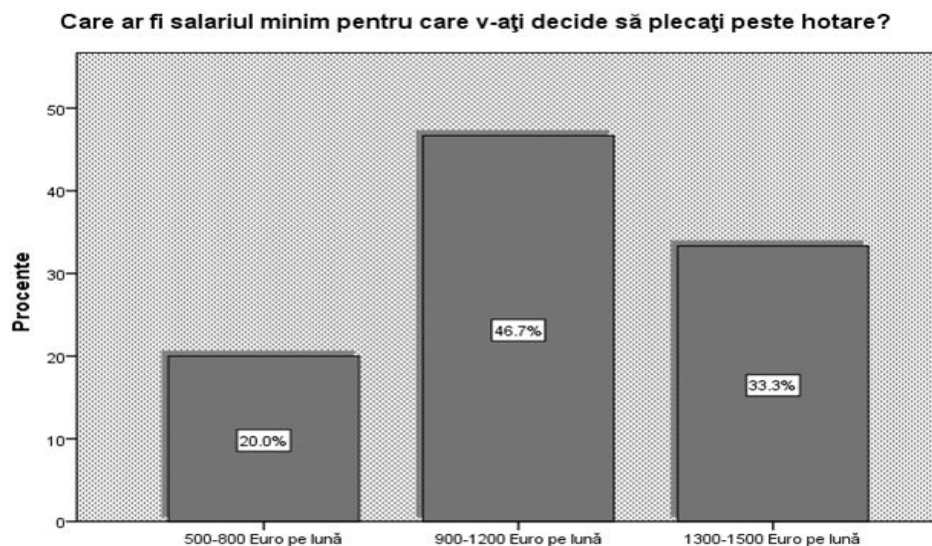

Fig. 8. Venitul minim care influențează decizia de a migra

Următoarea întrebare face referire la salariul minim pentru care respondenții s-ar decide să plece peste hotare. După cum putem vedea în Fig. 8, un procent destul de mare, respectiv de 46,7% (28 persoane) dintre respondenți afirmă că ar pleca peste hotare pentru un salariu minim situat între 900 și 1200 euro pe lună, în timp ce 33,3% (20 persoane) ar pleca peste hotare pentru un salariu minim între 1300 și 1500 euro pe lună, iar un procentaj de 20% (12 persoane) au răspuns că ar pleca peste hotare pentru un salariu minim de 500-800 euro pe lună.

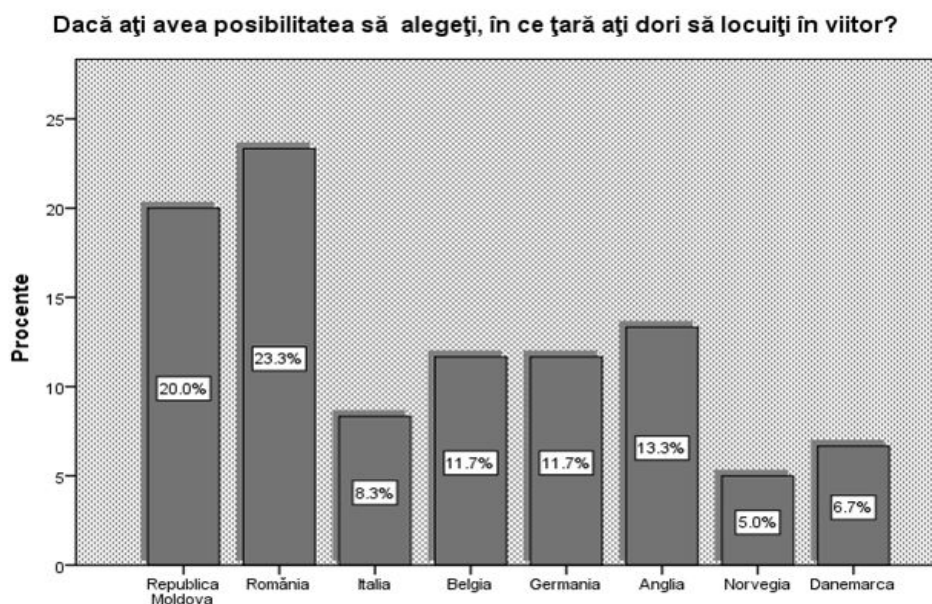

Fig. 9. Țările în care cetățenii Republicii Moldova și-ar dori să trăiască

Referitor la întrebarea cu privire la țara în care respondenții ar dori să locuiască în viitor, cel mai mare procentaj dintre cei care au completat chestionarul, mai exact 23,3% (14 persoane), au afirmat faptul că ar alege să locuiască în viitor în România, în vederea găsirii unor condiții de trai mai bune, beneficiind totodată de avantajul proximității României de Republica Moldova; pe locul secund în ceea ce privește țara în care ar dori să locuiască, se află Republica Moldova, într-un procent de 20% (12 persoane), dovadă că cetățenii moldoveni nu doresc să plece peste hotare, ci să trăiască și să muncească în patria lor.

Pe următoarele locuri în privința țării în care și-ar dori să trăiască în viitor cetățenii Republicii Moldova se situează Anglia, cu un procentaj de 13,3% (8 persoane), Belgia și Germania, cu un procentaj de 11,7% (7 persoane), Italia, cu un procentaj de 8,3% (5 persoane), Danemarca, cu un procentaj de 6,7% (4 persoane) și Norvegia, cu un procentaj de 5% (3 persoane).

Din păcate, dorința de a rămâne în țară este foarte mică printre miile de moldoveni care muncesc sau studiază în alte țări, preferând să caute un loc de muncă, și implicit un nivel de trai mai ridicat, în țări precum Italia, Anglia, Belgia sau alte state europene. Alți cetățeni moldoveni aleg doar să tranziteze Moldova, optând să muncească în Federația Rusă, considerată de

multe ori doar o destinație temporară, întrucât este ușor de accesat, existând și posibilitatea de a câștiga salarii comparabile cu cele din Italia. De asemenea, există și cetățeni moldoveni care aleg Germania sau Marea Britanie, și, mai puțini, țările scandinave. Oportunitățile limitate oferite de Republica Moldova îi determină pe cetățenii săi să fie permanent în căutarea unei țări, deci a unui loc de muncă și, implicit, a unui nivel de trai mai ridicat.

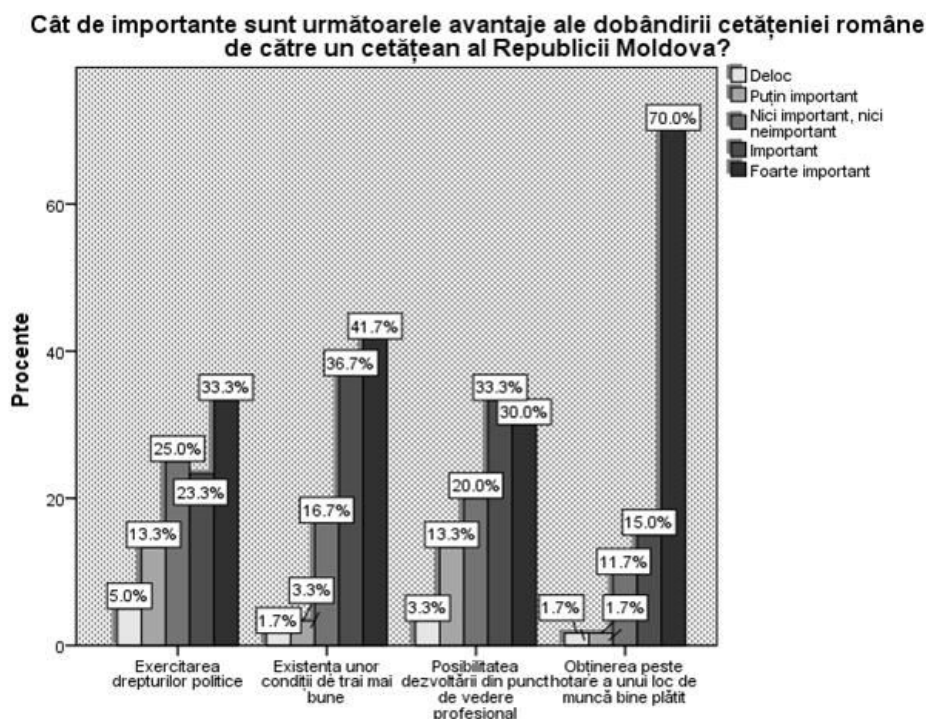

Fig. 10. Cele mai importante avantaje obținute prin dobândirea cetățeniei române

În ceea ce privește cel mai important avantaj al dobândirii cetățeniei române de către un cetățean al Republicii Moldova, cu un procentaj de 70% (42 persoane), se detașează răspunsul care face referire la obținerea unui loc de muncă mai bine plătit; alte motive foarte importante pentru dobândirea cetățeniei române de către un cetățean moldovean sunt existența unor condiții de trai mai bune - 41,7% (25 persoane), posibilitatea dezvoltării din punct de vedere profesional - 30% (18 persoane), exercitarea drepturilor politice - 33,3 % (20 persoane).

Oferta de servicii pentru imigranți - precum cursuri de învățare a limbii, cursuri de recalificare - sunt diverse, având drept scop o integrare

reușită a acestora. Cei care pleacă să muncească în alte țări sunt nevoiți, de multe ori, să presteze munci necalificate, fiind astfel obligați să renunțe la specializările obținute în țară. Constatăm, pe de o parte, că potențialul acestora nu este valorificat, iar țările de destinație nu beneficiază de plus valoarea pe care ar putea-o aduce specialiștii moldoveni. Pe de altă parte, migrații moldoveni își doresc să se afirme în societatea pentru care au optat și manifestă o determinare sporită pentru atingerea acestui deziderat. De aceea, acționează pentru a-și mobiliza toate resursele intelectuale, sunt pregătiți să depună toate eforturile pentru a avea succes în carieră și a se dezvolta profesional.

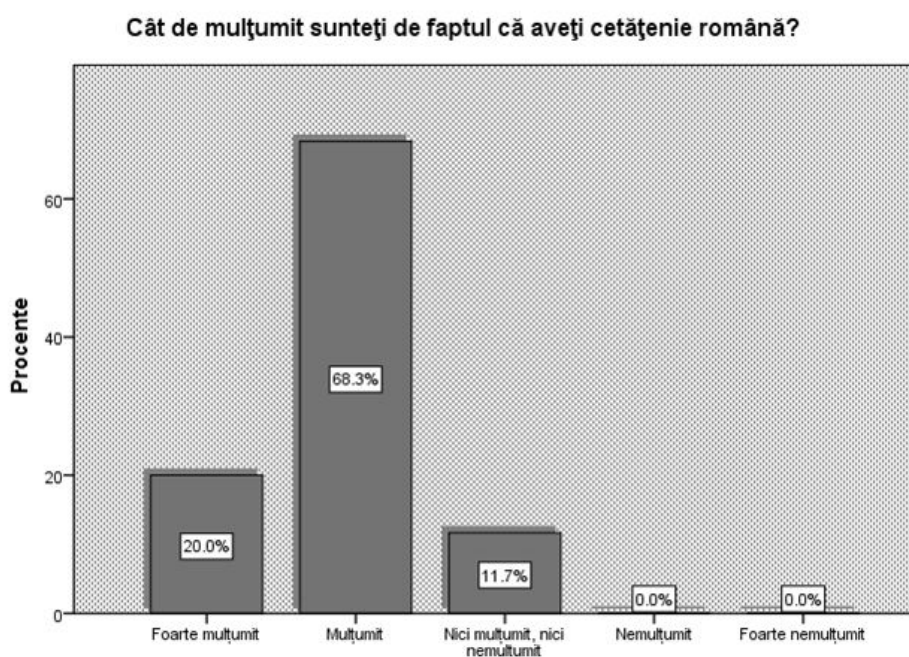

Fig. 11. Satisfacția obținută în urma obținerii cetățeniei române

În acest grafic este reprezentată satisfacția obținută de cetățenii moldoveni în urma dobândirii cetățeniei române: 68,3% (41 persoane) dintre respondenți afirmă că sunt mulțumiți pentru că dețin cetățenia română, acest lucru satisfăcându-le așteptările pe care le-au avut în privința cetățeniei, în timp ce 20% (12 persoane) sunt foarte mulțumiți că nu au cedat în urma impedimentelor întâlnite de-a lungul demersurilor făcute și au reușit să beneficieze, în sfârșit, de statutul de cetățean al României, ceea ce le conferă posibilitatea să se angajeze în orice țară a Uniunii Europene în care doresc să lucreze.

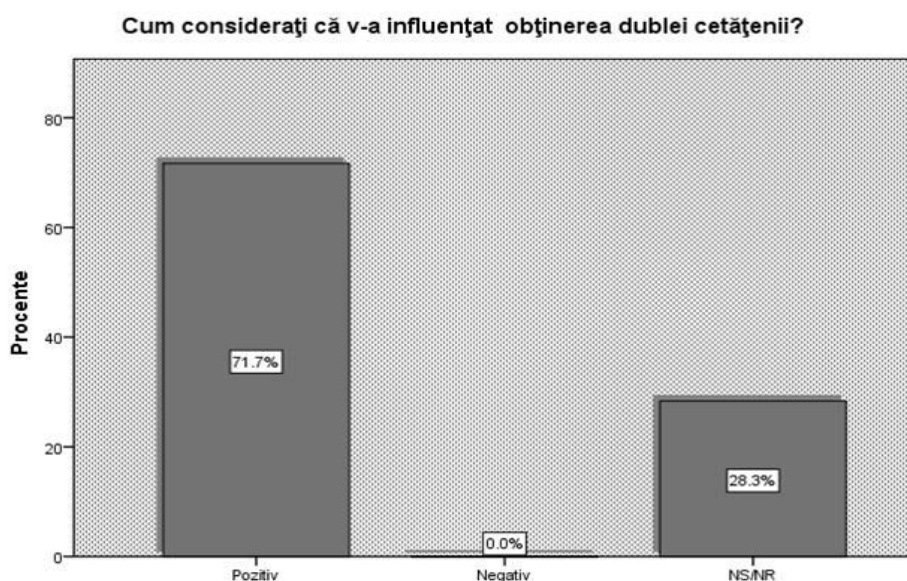

Fig. 11. Cum a influențat obținerea dublei cetățenii viața respondenților

Din eșantionul cercetării, 71,1% (43 persoane) dintre respondenți apreciază că obținerea dublei cetățenii a avut o influență pozitivă asupra lor, unii chiar afirmând că viața lor s-a schimbat complet odată cu dobândirea cetățeniei române. Ca atare, consecințele pe care acest fenomen le-a avut asupra respondenților chestionați sunt multiple: au câștigat mai multă încredere în ei înșiși, și-au creat condiții mai bune de trai acasă cu banii obținuți de peste hotare, au reușit să-și întrețină familia, să-și trimită copiii la școli și facultăți de prestigiu. Iar un procent de 28,3% (17 persoane) dintre participanții la studiu au afirmat că nu pot aprecia dacă obținerea cetățeniei române i-a influențat într-un fel sau altul pentru că deși au obținut cetățenia română nu au resursele necesare pentru a părăsi țara.

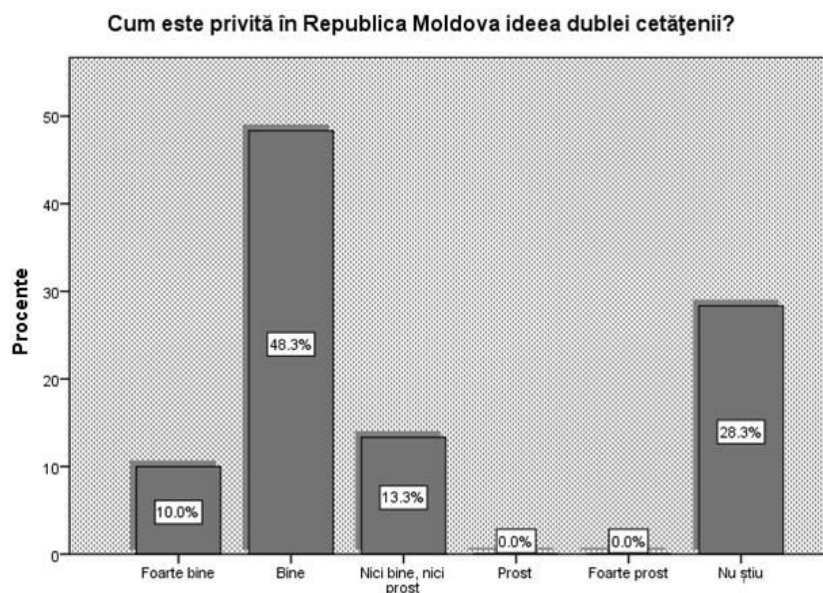

Fig. 12. Percepții privind ideea dublei cetățenii

Observăm din **Fig. 12** că o mare parte dintre participanții la cercetare - 48,3% (29 persoane) - apreciază că ideea dublei cetățenii este privită bine de către cetățenii Republicii Moldova. Totuși, un procent destul de ridicat de respondenți - 28,3% (17 persoane) - nu au știut să dea un răspuns concret la această întrebare, iar 13,3% (8 persoane) au răspuns că ideea dublei cetățenii nu este privită nici bine, nici prost pentru că o anumită parte a populației a rămas indiferentă la această dorință a multor cetățeni moldoveni de a dobândi dubla cetățenie. Un procent de 10% (6 persoane) dintre respondenți a remarcat faptul că ideea de dublă cetățenie este privită foarte bine.

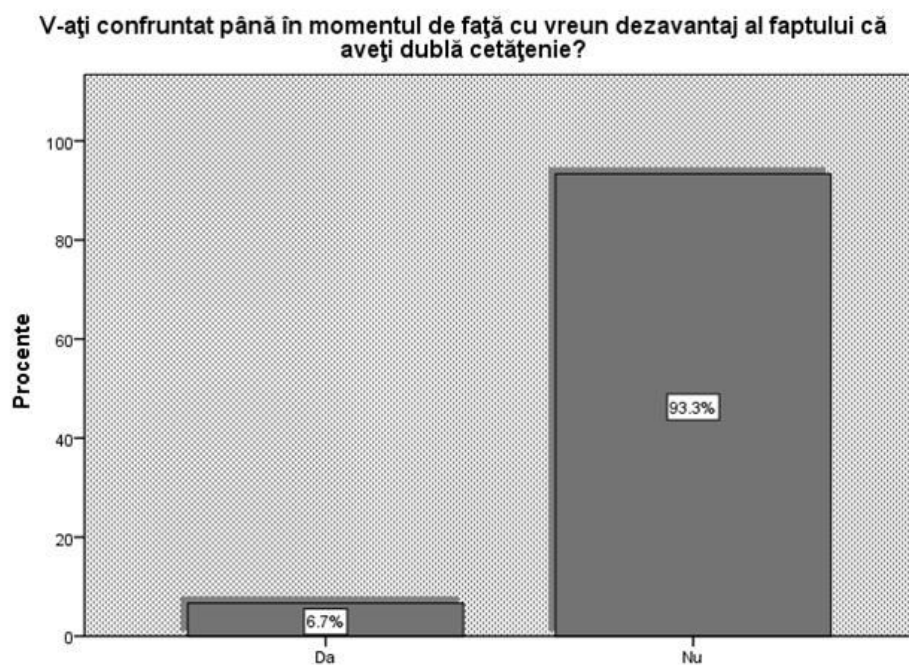

Fig. 13. Dezavantaje după obținerea cetățeniei române

Remarcăm în Fig. 13 că la întrebarea privind dezavantajele care i-au afectat pe respondenți în urma dobândirii cetățeniei române sunt aproape nesemnificative, întrucât 93,3% (56 persoane) au răspuns că nu s-au confruntat până în momentul de față cu dezavantaje, în timp ce 6,7% (4 persoane) apreciază că au întâlnit un singur dezavantaj, faptul că sunt acuzați de cetățeniei care au o singură cetățenie că și-au trădat țara.

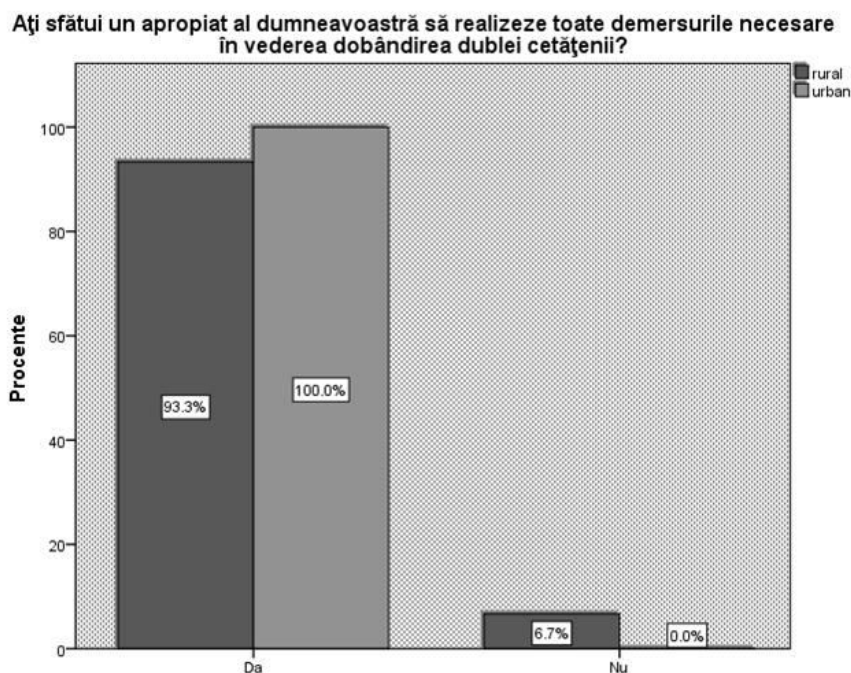

Fig. 14. Decizia de a influența apropiații privind dobândirea cetățeniei române

Din câte putem observa în graficul de mai sus, majoritatea respondenților ar sfătui pe cineva apropiat să inițieze demersurile pentru dobândirea cetățeniei române, motivele fiind oportunitățile multiple pe care le oferă locuitorilor Republicii Moldova. Așadar, 93,3% (28 persoane) dintre respondenții din mediul rural și toți cei din mediul urban (100%) ar îndruma pe cineva drag să obțină dubla cetățenie.

Însă un procent foarte mic de respondenți din mediul rural - respectiv 6,7% (2 persoane) - au precizat că nu ar sfătui pe cineva apropiat să obțină dubla cetățenie, întrucât persoanele cu probleme de sănătate au nevoie de îngrijire din partea celor dragi. Din păcate, din cauza condițiilor scăzute de trai și a lipsei locurilor de muncă persoanele de sprijin a celor aflați în nevoie au părăsit țara.

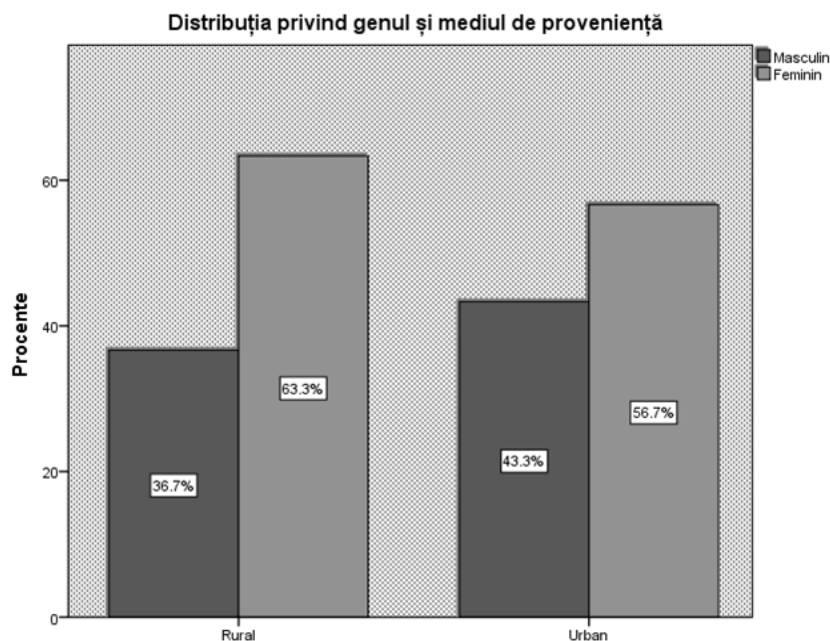

Fig. 15. Distribuția privind genul în funcție de mediul de proveniență

În ceea ce privește distribuția pe gen în funcție de mediul de proveniență, observăm că respondenții care provin din mediul urban sunt în proporție de 43,3% (13 persoane) de gen masculin, iar cei proveniți din mediul rural în proporție de 36,7% (11 persoane). În ceea ce privește respondenții de gen feminin care au participat la cercetare, 63,3% (19 persoane) provin din mediul rural și 56,7% (17 persoane), din mediul urban. Toate persoanele participante la studiu locuiesc în satul Slobozia Mare și în orașul Cahul, fiind cetățeni ai Republicii Moldova care dețin dublă cetățenie, moldovenească și română.

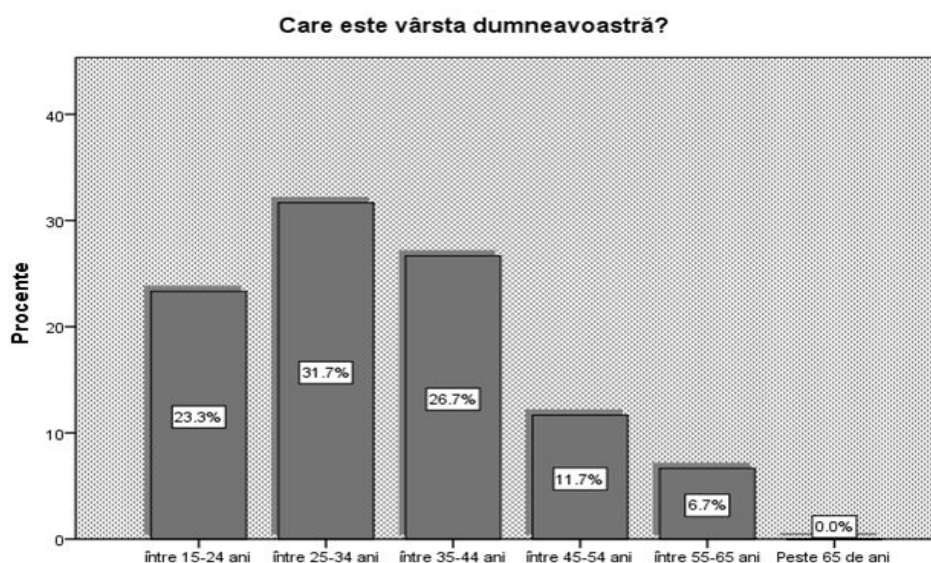

Fig. 16. Vârsta respondenților cu dublă cetățenie

Din graficul prezentat se poate observa clar faptul că ponderea cea mai mare a respondenților care au dobândit dubla cetățenie - 31,7% (19 persoane) - se înregistrează în rândul tinerilor cu vârsta cuprinsă între 25-34 de ani, care au urmat o școală, o facultate și sunt în căutarea unui loc de muncă mai bine plătit și, implicit, a unui trai mai bun. Un procentaj de 26,7% (16 persoane) dintre respondenții cu dublă cetățenie au vârsta cuprinsă între 35 și 44 de ani, iar un procent de 23,3% (14 persoane) au vârsta cuprinsă în intervalul 15-24 de ani. În cazul persoanelor de vârsta a doua, lucrurile stau puțin diferit, respectiv 11,7% (7 persoane) dintre respondenți au vârsta cuprinsă între 45 și 54 de ani și 6,7% (4 persoane), între 55 și 65 de ani.

Procentajele destul de ridicate în rândul tinerilor care au dobândit dubla cetățenie se explică prin faptul că aceștia întâmpină dificultăți de integrare profesională mai mari față de alte grupuri ocupaționale. Gradul de ocupare a populației tinere (persoane până în 25 de ani) este unul problematic deoarece sistemul educațional formal încă nu pregătește tinerii în mod adecvat pentru a face față cerințelor mereu în schimbare ale pieței muncii.

Cea mai mare parte dintre tinerii intervievați declară că ar dori să plece în alte țări pentru a munci, dacă li s-ar oferi această șansă, având în vedere lipsa de oportunități pe piața locurilor de muncă și, implicit, șanse scăzute pentru un nivel de trai decent, în țara lor.

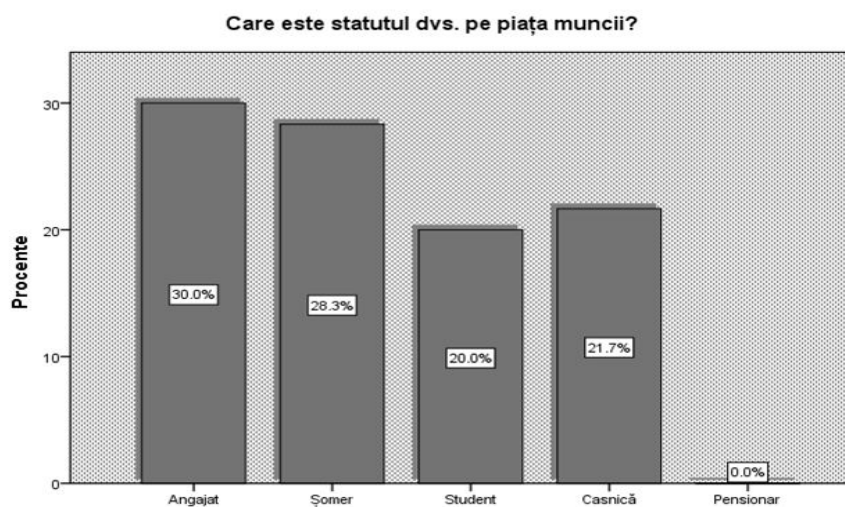

Fig.17. Statutul pe piața muncii

Observăm din Fig. 17 că din totalul populației cercetate, 60 de persoane, 30% (18 persoane) au un loc de muncă la momentul actual, 28,3% (17 persoane) sunt șomeri înregistrați, inclusiv persoane care au terminat liceul sau chiar facultatea și nu și-au găsit un loc de muncă, în timp ce studenții și persoanele casnice reprezintă câte 20% (13 persoane), respectiv 21,7% (13 persoane) procente din eșantion.

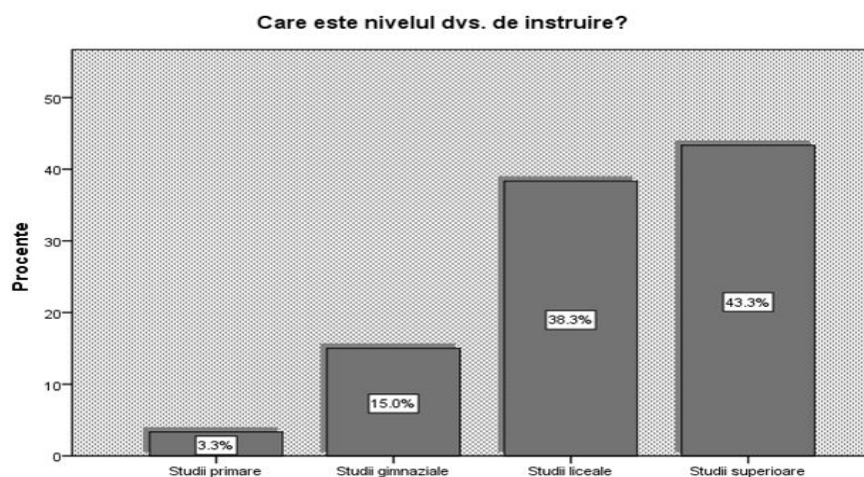

Fig.18. Nivelul de instruire

În ceea ce privește nivelul de educație a respondenților, conform Fig. 18, se poate observa faptul că 43,3% (27 persoane) dintre respondenții care

Analele Universității Dumărea de Jos din Galați, Fasc. XX, Sociologie, nr. 12, 2017, pp. 5-33.

au participat la acest sondaj au studii superioare, un procent de 38,3% (23 persoane) au studii liceale, 15% (9 persoane) au doar studii gimnaziale, iar un procent foarte mic, de 3,3% (2 persoane), au un nivel scăzut de educație, având doar studii primare. Nivelul foarte scăzut de educație este prezent în rândul populației vârstnice din cauza sistemului de învățământ existent în trecut.

Interpretarea datelor interviului

Interviul a fost conceput cu scopul de a afla percepțiile cetățenilor din Republica Moldova care încă nu au dobândit cetățenia română despre efectele pe care le poate avea asupra țării obținerea excesivă a cetățeniei române. Am aplicat 6 interviuri, dintre care 3 unor locuitori ai satului Giurgiulești și 3 unor locuitori ai satului Slobozia Mare, cu ajutorul unui ghid de interviu semi-structurat.

Ghidul de interviu a fost structurat pe următoarele dimensiuni:

- Date de identificare.
- Opinii generale privind dubla cetățenie.
- Efecte ale dobândirii în masă a dublei cetățenii.
- Recomandări privind problemele apărute în urma dobândirii cetățeniei române.

Persoanele participante la interviu au fost contactate direct, iar interviul a durat 10 minute, desfășurându-se fără probleme. Datele au fost culese prin înregistrarea lor pe telefonul mobil, iar prelucrarea și interpretarea lor s-a realizat *post-festum*.

Secțiunea A. Date de identificare

Persoanele interviuate provin din mediul rural, dintre care 3 locuiesc în satul Giurgiulești și 3 în satul Slobozia Mare. Trei persoane au vârsta de 46 de ani, o persoană are vârsta de 25 de ani, iar celelalte două, 22, și respectiv 21 de ani.

Persoanele respondente au diferite statute socio-profesionale, de la cadre didactice, constructor și șofer, până la programator și studenți.

Secțiunea B. Opinii generale privind dubla cetățenie

Toate persoanele care au răspuns la interviu au fost pentru ideea de dublă cetățenie. Există însă mai multe motive pentru care respondenții au răspuns favorabil, și anume:

- *Cu ajutorul cetățeniei române moldovenii au plecat peste hotare pentru a avea un trai mai bun și pentru că au mai multe avantaje (Slobozia Mare-1-B-46 ani).*

- *Sunt pro cetățeniei române pentru că am trăit o viață sub dominația Rusiei și nu-mi place cum se comportă față de celelalte naționalități (Giurgiulești-2-B-46 ani).*
- *Pentru că asta simt, străbunii mei au fost români și nu accept ideea cum că eu sunt moldoveancă (Giurgiulești-3-F-46 ani).*
- *Cetățenia română permite circulația liberă în Uniunea Europeană, în timp ce cetățenia moldovenească permite părăsirea țării doar pe o perioadă de 3 luni (Slobozia Mare-4-F-22 ani).*

Printre cauzele care i-au determinat pe moldoveni să-și dorească dobândirea cetățeniei române se numără dorința uriașă a acestora de a trăi mai bine, de a avea un serviciu bun și un salariu cât de cât decent, dar și pentru a le putea oferi copiilor lor un viitor cât mai frumos și cu cât mai multe perspective.

Cauzele principale pentru care persoanele intervievate nu au depus deocamdată dosarele pentru obținerea dublei cetățenii sunt următoarele:

- *Pentru că nu am avut nevoie de ea până în momentul de față (Slobozia Mare-1-B-46 ani).*
- *Din cauza lipsei banilor nu am reușit să depun dosarul pentru obținerea cetățeniei române, deși câteva tentative de a depune au fost (Giurgiulești-2-B-46 ani).*
- *Pentru că m-am gândit că mă pot descurca în Republica Moldova din banii câștigați de mine, însă, spre dezamăgirea mea, prețurile sunt mereu în creștere (Giurgiulești-5-B-25 ani).*
- *Din cauza birocrăției... Am făcut demersuri pentru a dobândi cetățenia, dar nu am reușit să-mi fac niște documente și m-am oprit. Când ni s-a luat cetățenia nu am fost întrebați dacă vrem să o dăm, dar acum trebuie să plătim o avere pentru toate demersurile care trebuiesc făcute pentru a ne dobândi cetățenia adevărată (Giurgiulești-3-F-46 ani).*

Toți intervievații au răspuns că și ei vor face toate demersurile pentru obținerea cetățeniei române cât mai curând, unii dintre ei chiar au depus dosarul cu puțin timp în urmă, în speranța că vor reuși să ducă un trai mai bun în țările membre UE.

Secțiunea C. Efecte ale dobândirii în masă a dublei cetățenii

În cadrul acestei dimensiuni am urmărit să aflăm percepția persoanelor intervievate privind posibilitatea de a duce un trai decent în Republica Moldova, fără a avea dublă cetățenie. Indiferent de vârstă, gen sau statut socio-profesional, toți intervievații au considerat că în Republica Moldova nu poți câștiga bani suficienți pentru a duce un trai decent muncind cinstit.

Percepția generală este că pentru persoanele care se ocupă cu lucruri mai puțin legale, da, este ușor să locuiești în Moldova și să ai un trai decent.

Unii consideră chiar că cetățenia română este o salvare pentru populația care se simte ignorată de către autorități, pentru că toate reformele înfăptuite în ultima perioadă sunt pentru a îngreuna tot mai mult traiul omului, nu să-l ușureze.

În cadrul acestei dimensiuni am dorit să aflăm care sunt efectele pe care le poate avea dobândirea cetățeniei în masă, acestea fiind diverse, printre cele identificate de respondenți avem următoarele:

- *Multe sate vor dispărea din cauza migrației și va scădea foarte mult natalitatea (Slobozia Mare-1-B-46 ani).*
- *Persoanele vârstnice care au nevoie de îngrijire vor rămâne singure, pentru că tinerii pleacă cel mai adesea peste hotare (Slobozia Mare-6-F-21 ani).*
- *Pierderea populației apte de muncă nu ar putea aduce niciun beneficiu societății (Giurgiulești-5-B-25 ani).*

Tot în această dimensiune ne-am propus să aflăm care vor fi efectele scăderii natalității și ale creșterii speranței de viață:

- *Pensionarii nu ar trebui să aibă de suferit din cauza scăderii natalității... toate TVA-urile pe care noi le plătim, unde se duc ele? Noi nici măcar nu știm unde se duc, dacă aceste TVA-uri s-ar folosi în scopul țării și ar intra și în fondurile de pensii, nu cred că vor exista pensionari fără pensii (Giurgiulești-2-B-46 ani).*
- *Populația aptă de muncă va migra peste hotare și pensionarilor nu va avea cine să le plătească pensiile, nu vom avea pensii când vom ajunge noi pensionari (Giurgiulești-3-F-46 ani).*

În ceea ce privește pierderea valorilor și tradițiilor țării în urma dobândirii cetățeniei române, majoritatea cred că persoanele inteligente au părăsit de mult Moldova în căutarea unor condiții de viață mai bune, însă un adevărat iubitor de patrie și de neam se va întoarce mereu de unde a plecat.

Secțiunea D. Recomandări privind problemele apărute în urma dobândirii cetățeniei române

Printre măsurile pe care Republica Moldova ar trebui să le pună în practică pentru a motiva cetățenii să rămână în țară se numără:

- *Crearea unor noi locuri de muncă și creșterea salariului, pentru că este mizerabil (Slobozia Mare-1-B-46 ani).*
- *Să investească în lucruri de calitate, sport de performanță, fotbal, lucruri care îi pot oferi cetățeanului șansa unui venit decent (Giurgiulești-5-B-25 ani).*
- *Să combată corupția și să ofere locuri de muncă bine plătite (Giurgiulești-3-F-46 ani).*
- *Să dezvolte turismul pentru că peisajele frumoase ale Republicii Moldova nu sunt valorificate (Slobozia Mare-4-F-22 ani).*

- *Să ofere ajutor persoanelor care vor să-și deschidă o afacere, astfel s-ar crea locuri de muncă (Slobozia Mare-6-F-21).*

Toate persoanele intervievate apreciază că statul ar trebui să se implice mai mult în satisfacerea nevoilor cetățenilor, iar pentru a crește natalitatea, ar trebui să ofere niște indemnizații de creștere a copilului adecvate perioadei în care trăim.

Concluzii

La momentul actual, societățile suferă numeroase schimbări în toate sferile vieții politice, economice, culturale, sociale. Odată ce aceste schimbări s-au produs, cei mai afectați rămân oamenii.

Republica Moldova are în continuare de suferit în urma tuturor problemelor apărute din punct de vedere etnic și identitar, fapt care a influențat într-un fel sau altul decizia cetățenilor de a părăsi țara, pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp. Prin intermediul acestei cercetări am urmărit să identificăm motivele, cauzele care i-au determinat, într-o mai mare sau mică măsură, pe cetățenii Republicii Moldova să dorească redobândirea cetățeniei române, deși demersurile pentru a obține acest lucru sunt destul de dificile, necesită mult timp și foarte multă implicare.

În urma studiului a reieșit faptul că cetățenii acestei țări apelează la cetățenia română din cauza dorinței arzătoare de a avea niște condiții mai bune de trai, un loc de muncă mai bine plătit și oportunitatea de a migra într-o țară membră a Uniunii Europene pentru a face aceste lucruri posibile. Printre cauzele care au influențat fenomenul migrației internaționale a forței de muncă moldovenești menționăm: criza social-economică declanșată în 2008, diferența semnificativă dintre standardul de viață din țările dezvoltate comparativ cu cel din țările sărace, așa cum este cazul Republicii Moldova. Printre cauzele interne care au influențat creșterea migrației forței de muncă din Republica Moldova menționăm: locuri de muncă insuficiente, niveluri de trai și de salarizare mult mai scăzute în țară comparativ cu cele din străinătate. Cea mai mare parte dintre cetățeni declară că ar dori să plece peste hotare dacă li s-ar oferi această șansă, mai ales din cauza oportunității reduse de a găsi un loc de muncă și, implicit, de a avea un trai decent în țară.

Procentajele destul de ridicate în rândul tinerilor care au dobândit dubla cetățenie se explică prin faptul că aceștia se confruntă cu probleme de integrare profesională, mai mari comparativ cu alte grupuri ocupaționale. Astfel, un procent ridicat de tineri moldoveni au ales să dobândească cetățenia română pentru a avea acces la un învățământ superior de calitate. În contextul dobândirii dublei cetățenii, moldovenii optează pentru munca

în străinătate cu scopul de a obține mai multe beneficii materiale și de a scăpa de multiplele dificultăți cu care se confruntă actualmente Republica Moldova.

Din păcate, reîntoarcerea acasă reprezintă ultima opțiune pentru moldovenii care muncesc sau studiază în străinătate, căutând oportunități în Franța, Italia, Anglia sau alte țări europene. Nici criza economico-financiară, declanșată în 2008, n-a contribuit la repatrierea cetățenilor moldoveni, ci doar i-a determinat să se orienteze către alte piețe de muncă.

Efectele negative pe care le-ar putea avea migrația în masă a populației sunt numeroase, de aceea statul ar trebui să ia măsuri serioase pentru îmbunătățirea condițiilor de trai din Republica Moldova.

Bibliografie

- Barbalet, Jack M. (1998), *Cetățenia*, București, Editura Du Style.
Chifu, Iulian (2005), *Spațiul post-sovietic în căutarea identității*, București, Editura Politeia SNSPA.
Dungaciu, Dan (2005), *Moldova ante portas*, București, Editura Tritonic.
Preda Mătășaru, Aurel (2003), *Tratat de drept internațional public*, București, Editura Lumina Lex.